

AO Commissie Dekker, 21 oktober 2008

Inbreng SP

Geef een liberale oud-minister van VROM de opdracht om te bekijken of het bouwproces fundamenteel kan worden herzien en je krijgt als advies: dereguleren en de markt zijn werk laten doen. In het adviesrapport bevat een stortvloed aan terugtredingsadviezen voor de landelijke en lokale overheid en weinig tot geen adviezen voor de bouwers.

Tekenend in dit kader is de constatering dat er nog veel misgaat op de bouwplaats, maar tegelijkertijd de suggestie voor het instellen van een hoofdconstructeur naar de prullenbak wordt verwezen onder de noemer: “De bouwpraktijk moet hier vrij in zijn”. Het bouwbedrijfsleven heeft de afgelopen decennia laten zien moeilijk te kunnen omgaan met vrijheid. Zie bijvoorbeeld de conclusies van de parlementaire commissie Bouwfraude in 2002. Professor Priemus zei hierover in Buidling Business van augustus 2008: “Aannemers, en vooral onderaannemers, deinzen er in de concurrentiestrijd niet voor terug om te bezuinigen op interne controles en intern toezicht. Het vierogenprincipe wordt in de praktijk vaak getransformeerd tot het goedkopere tweeogenprincipe. Soms doen functionarissen een oogje dicht, en resteert het éénoogprincipe. In de concurrentiestrijd wordt de hoofdconstructeur niet zelden wegbezuinigd.”

Dat Dekker hiermee komt verbaast mij niet. Dat een sociaal-democratische minister haar adviezen grotendeels overneemt verbaast mij des te meer. Ik dacht dat de sociaal-democraten hun lesjes over de negatieve gevolgen van deregulering de laatste maanden wel hadden geleerd, maar helaas.

Op zich zitten er in de analyse van de commissie wel een aantal elementen, waar we wat mee kunnen. Onze wegen scheiden echter bij de voorgestelde remedies.

Ik ben met de commissie eens dat de kwaliteit van het bouw- en woningtoezicht bij gemeenten in veel gevallen te wensen overlaat. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de recente discussie die wij met de minister hadden over de branden in Hoofddorp en Zaanstad. De commissie Dekker stelt nu voor om de preventieve toets op de bouwvoorschriften af te schaffen en in plaats daarvan een vorm van zelfregulering/certificering in te voeren. Dat is gezien de reputatie van de branche knap naïef.

Wat de SP betreft is de afschaffing van de preventieve toets bespreekbaar als die vervangen wordt door een wettelijk verplichte verzekerde garantie voor bouwprojecten voor een periode van minimaal tien jaar. Deze verzekerde garantie stimuleert goed werk van bouwers, zij worden immers via een lagere verzekeringspremie beloond voor het structureel afleveren van goed werk. Daarnaast zorgt de garantie ervoor dat bouwkundige gebreken na oplevering snel en zonder al te veel gedoe worden opgelost. Ook goed nieuws voor de kopers van de gebouwen dus. Wij denken aan de uitbreiding van de GIW-regeling met dit nieuwe element.

De SP is daarnaast een groot voorstander van het aanstellen van een hoofdconstructeur op de bouwplaats. Door de wirwar van onderaannemers, onderonderaannemers en in sommige gevallen zelfs onder-onder-onderaannemers is dit vrijwel onvermijdelijk. De commissie geeft hierover een negatief advies dat door de minister wordt overgenomen. Leuk allemaal, maar de minister moet dan wel met een deugdelijk alternatief komen! Er wordt in de reactie op het rapport gesmeten met experimenten en praktijkproeven. Het lijkt mij dat juist voor het instellen van de hoofdconstructeur een praktijkproef heel nuttig kan zijn. Niet als bijzaak in

een andere proef die toevallig loopt, maar een echte afzonderlijke proef. Graag een reactie op dit voorstel.

De minister houdt zich op de vlakte in haar reactie op het pleidooi van de commissie om een lokale kop op landelijke regels min of meer te verbieden. Kan de minister aangeven hoe zij staat tegenover gemeenten die bij nieuwbouwprojecten op het gebied van energiezuinigheid van woningen regels stellen die strenger zijn dan de landelijke normen, juist omdat zij voorop willen lopen op het gebied van duurzaamheid? Ik kan me niet voorstellen dat de minister dit wil verbieden, temeer omdat energiebesparing in de gebouwde omgeving hoog op de agenda van deze minister staat.

Dan de bestemmingsplannen. Bij de adviezen van de commissie houd ik mijn hart vast. Vanzelfsprekend is een verbetering van de uniforme presentatie door middel van vormvoorschriften altijd goed. Maar de SP is er mordicus op tegen om gemeenten te gaan voorschrijven dat ze globalere plannen moeten maken. Gemeenten kunnen goede redenen hebben om in bestemmingsplannen gedetailleerd weer te geven wat wel en niet mag. Dit is namelijk vrijwel de enige manier om te kunnen sturen op de stedenbouwkundige inrichting van dorpen en steden én welke functies de gemeente wel of juist niet in een gebied wil hebben. Dat de bouwers hier een broertje dood aan hebben kan ik mij voorstellen, maar dat betekent niet dat wij hen dan maar de vrije hand moeten geven.

De gebiedsconsessies. De minister kondigt in navolging van de commissie een aantal praktijkproeven aan. Enige navraag leerde mij dat er al volop wordt geëxperimenteerd met gebiedsconsessies. Een aantal projecten zijn zelfs al klaar, bijvoorbeeld in Leidsche Rijn (Utrecht) en Ypenburg (Den Haag). Kan de minister al gerealiseerde projecten niet beter gebruiken om te bekijken of één en ander werkt, voordat zij begint met nieuwe proeven?

Tot slot. De commissie geeft hoog op over het vertrouwen dat we moeten stellen in de markt, de bouwpraktijk in dit geval. Waar hebben we dat eerder gehoord? Het spreekwoord zegt: "Vertrouwen komt te voet en gaat te paard". Ik vrees dat dit zonder goede en duidelijke regels vanuit de overheid veel hoofgeklepper zal opleveren.